

Valkorihmakääpä

Fransporing

Anomoloma myceliosum

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Valkorihmakäävän itiöemä on yksivuotinen, alustallaan pinnanmyötäisesti kasvava ja pehmeä. Se on vain noin 1–2 mm paksu. Reuna on ohut, valkoinen ja säteittäisesti säikeinen. Reunasta kasvaa runsaasti näkyviä sienirihmamuodostumia eli ritsomorfeja. Pillipinta on kermanvärinen ja kulmikkaita pillejä on 3–4 millimetrillä. Vanhoissa itiöemissä pillit voivat sulautua yhteen.

Elinympäristö ja levinneisyys

Valkorihmakääpä kasvaa yleisimmin kuusella, ja toisinaan myös muilla havu- tai lehtipuilla. Kasvualustat ovat kuoretomia ja sammalten peittämiä maapuita. Kasvupaikat ovat vanhoissa ja rehevissä sekametsissä tai lehdoissa. Valkorihmakääpää on tavattu vain muutamalta kasvupaikalta Etelä- ja Pohjois-Suomessa.

Nykytila ja uhkatekijät

Valkorihmakääpä on taantunut runsaasti eri-ikäistä lahoppuuta sisältävien vanhojen metsien vähentyessä. Laji vaatii pitkän lahoppuujatkumon ja kostean pienilmaston. Valtaosa tunnetuista nykyesiintymistä sijaitsee suojelualueilla.

Hoitosuositukset

Valkorihmakäävän esiintymispaikka tulisi rajata metsänkäsittelyn ulkopuolelle ja esiintymispaikan ympäristö tulisi säilyttää jatkuvasti peitteisenä kostean pienilmaston turvaamiseksi. Lähialueiden kuolleet pysty- ja maapuut tulisi säästää, jotta lajille elintärkeä lahoppuujatkumo ei katkeaisi. Runssalahoppuustoisten metsien vapaaehtoiseen suojeluun on mahdollista hakea rahoitusta METSO-ohjelman kautta.

Lähteet

- Kotiranta, H., Saarenoksa, R. & Kytövuori, I. 2009. Suomen kääkkäiden ekologia, levinneisyys ja uhanalaisuus. – Norrlinia 19: 1–233.
- Kotiranta, K. & Niemelä, T. 1996. Uhanalaiset käävät Suomessa. 2. uudistettu painos. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Ympäristöopas 10. 184 s.
- Niemelä, T. 2005. Käävät, puiden sienet. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki. 319 s.

Kuva: Pekka Helo